

SANTRAUKA – 2019 M. INT PAŽEIDIMŲ PADĖTIES ATASKAITA

▶ Intelektinės nuosavybės teisių (INT) svarba, INT pažeidimai ir kova su klastojimu ir piratavimu

EUIPO
EUROPOS SĄJUNGOS
INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TARNYBA

Šioje ataskaitoje pristatomos Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos (EUIPO) valdomo Europos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centro pastaraisiais metais atliktų tyrimų apie intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų ES mastą, apimtį ir ekonominius padarinius išvados.

Joje pateikiami ir aptariami intelektinės nuosavybės teisių ES ekonomikoje sukuriamos ekonominės vertės įrodymai, kiek plačiai naudojamasi šios vertės teikiamais pranašumais, pažeidimo mechanizmai, taikomi siekiant pasisavinti šią vertę, ir atsakomosios priemonės kovojant su šiais iššūkiais.

EUIPO ir Europos patentų tarnybos (EPT) bendrai atliktas tyrimas parodė, kad sektoriai, kuriuose intensyviai naudojamasi intelektinės nuosavybės teisėmis, ES ekonomikoje sukuria apie 42 proc. BVP (5,7 trln. EUR) ir 28 proc. darbo vietų (ir dar 10 proc. netiesioginių darbo vietų sektoriuose, kuriuose intelektinės nuosavybės teisėmis naudojamasi neintensyviai). Šiuose sektoriuose kartu su kitomis pasaulio šalimis taip pat sukuriami maždaug 96 mlrd. EUR prekybos pertekliaus, o juose dirbantiems darbuotojams mokama 46 proc. didesni atlyginimai nei kituose sektoriuose.

Kadangi intelektinės nuosavybės teisių vertė yra didelė, šių teisių pažeidimas yra pelninga nusikalstama veikla, dėl kurios teisių subjektai ir ekonomika apskritai patiria didelių išlaidų.

Remiantis 2019 m. EUIPO ir EBPO atlikto tyrimo duomenimis, 2016 m. intelektinės nuosavybės teisių pažeidimai tarptautinėje prekyboje galėjo siekti net 3,3 proc. pasaulinės prekybos. Suklastotos prekės sudaro iki 6,8 proc. ES importo (tai atitinka 121 mlrd. EUR per metus). Šie du skaičiai yra žymiai didesni, nei 2016 m. abiejų organizacijų paskelbti duomenys, o tai rodo, kad pastaraisiais metais problema tapo dar opesnė.

Atlikusi ne vieną sektoriaus tyrimą EUIPO apskaičiavo, kad pardavimo nuostolių dėl klastojimo patyrė 11 ES sektorių (tiesiogiai tiriamų ir jų tiekimo grandinių). 2012–2016 m. šie nuostoliai sudarė daugiau kaip 92 mlrd. EUR per metus.

Nusikalstamoms grupuotėms klastojimo veikla labai patraukli dėl didelių pajamų, švelnių bausmių ir didelės investicijų grąžos. Tobulėjant technologijoms, plėtojantis prekių platinimo grandinei ir didėjant klastojamų prekių įvairovei, tokių grupuočių veikimo būdai tampa vis sudėtingesni.

Klastotojų sukurtame verslo modelyje platinant produktus ir skatinant neteisėto skaitmeninio turinio platinimą bei naudojimą plačiai naudojamas internetas. Interneto svetainės, kuriose parduodamos suklastotos prekės, gauna papildomų pajamų iš reklamos, kai jose skelbiamos ir didelės rizikos reklamos (suaugusiesiems skirto turinio, žaidimų ir kenkimo programinės įrangos), ir, paradoksalu, taip pat reklamuojami teisėti prekių ženklai, kurie dėl reklamos tokiose svetainėse nukenčia dvigubai (daroma žala prekės ženklui ir prieglobos svetainės patikimumui).

Be suklastotų prekių pasiūlos ir piratinio turinio, EUIPO taip pat ištyrė paklausos aspektą, t. y. ES piliečių požiūrį į intelektinės nuosavybės teises ir jų polinkį vartoti intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančias prekes. Vartotojus pirkti suklastotas prekes ir nelegaliai naudotis autorių teisių apsaugotu turiniu skatina mažesnės kainos, lengvas prieinamumas ir visuomenėje vyraujantis požiūris, jog įsigyti tokių prekių nėra gėdinga.

Atsižvelgdama į šiuos aspektus EUIPO kartu su viešaisiais ir privačiais partneriais taiko ir remia įvairius veiksmus, padedančius įveikti šias problemas: teikia informaciją teisių subjektams apie kintančią pažeidimų padėtį, bendradarbiauja su Europolu dėl visapusiškesnio reagavimo į su intelektine nuosavybe susijusius nusikaltimus, taip pat finansuoja specializuotą tokių nusikaltimų tyrimų padalinį Europole, palaiko Europos Komisijos pastangas spręsti su suklastotų prekių pasiūla trečiojoje šalyje susijusią problemą ir padeda mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) apsaugoti jų intelektinės nuosavybės teises, teikia informaciją piliečiams apie teisėto skaitmeninio turinio pasiūlos prieinamumą, taip pat apie suklastotų prekių įsigijimo ir priegijos prie neteisėto skaitmeninio turinio ekonomines pasekmes.

